

**Sprawozdanie merytoryczne Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”
z wykonania zadań z zakresu ochrony przyrody i edukacji
za 2010 rok,
wg harmonogramu rzeczowo – finansowego
umowy nr WFOŚ/D/483/19/2010**

Zadanie 1. Zagospodarowanie turystyczne

W ramach zadania zostały wykonane i ustawione w miejscach parkingowych na terenie Parku tablice z mapą parku i krótką informacją w ilości 10 sztuk. Został wykonany przegląd stanu oznakowania tras rowerowych na terenie Parku. Zniszczone tablice na bieżąco są wykonywane i zmieniane na nowe. Konstrukcje metalowe są na bieżąco konserwowane.

Bieżącej konserwacji poddawane są wiaty turystyczne, wymieniane są daszki oraz zniszczone ławki i stoły. Daszki zostały zmienione na 5 wiaty. Wykonane zostały 2 nowe wiaty, które zostały ustawione na parkingu w Leśnym Dworze

Oznakowane zostały 4 miejsca parkingowe oraz poprawione ogrodzenie na parkingu w Łysomicach i nad jez. Głębokim.

Oznakowana została większość drzew pomnikowych na terenie Parku. Drzewa zostały oznakowane, opisane, założone zostały nowe arkusze ewidencyjne. Przygotowane zostały nowe tablice informacyjne do oznakowania ścieżki przyrodniczej nad jeziorem Głębokim oraz jeziorem Jasień

Efekt ekologiczny

Zagospodarowanie turystyczne Parku Krajobrazowego Dolina Słupi służy do lepszego poznawania walorów przyrodniczych, przekazywania treści ekologicznych o otaczającej przyrodzie i uprawiania różnych form turystyki „w zgodzie” z naturą. Miejsca postojowe są okazją do krótkiego odpoczynku, to tu turysta, użytkownik pojazdu zdobędzie podstawową informację o miejscu gdzie się znajduje. Parking jest miejscem startowym do dalszych wędrówek po terenie Parku – po oznakowanych szlakach i ścieżkach przyrodniczych.

Oznakowanie tras rowerowych pozwala na krótki postój w miejscach ciekawych pod względem przyrodniczym i historycznym. Zmieniona została forma oznakowania drzew pomnikowych, przez co obiekt wyróżnia się wśród innych drzew. Turysta łatwiej może trafić do wybranego przez siebie pomnika

Zadanie 2. Edukacja ekologiczna

2.1 Imprezy edukacyjno-plenerowe

Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, Gmina Kobylnica oraz GOK w Kobylnicy jest organizatorem imprezy plenerowej pn „Marsz z kijkami.” W „Wiosennym Marszu” wzięło udział około 250 osób. Trasa liczyła 5km. Na mecie uczestnicy marszu mogli sprawdzić swoją wiedzę przyrodniczą w przygotowanych dla nich konkursach i zabawach. Najlepsi

otrzymali nagrody ufundowane przez Park. Podobna impreza pn „Jesienny Marsz z kijkami” odbyła się pod koniec lata w miejscowości Lubuń. Około 200 osób: dzieci, młodzieży i dorosłych wyruszyło na wędrowkę pieszą, po pięknych okolicach Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”. Wspólnie z miastem Słupsk, przygotowaliśmy obchody „Dnia Ziemi” w formie pogadanek edukacyjnych dla dzieci.

Park wspólnie z Redakcją „Głosu Pomorza” jest organizatorem cyklicznych imprez plenerowych pn., „Z Głosem Pomorza w plener”, w których biorą udział mieszkańcy Słupska i okolic. W miesiącu maju wędrowaliśmy pasem nadmorskim z Orzechowa do Poddąbia, zaś w czerwcu poznawaliśmy jeziora lobeliowe okolic Miastka. Jesienią wędrowaliśmy leśnymi ścieżkami w gminie Trzebielino. Ostatni zimowy rajd odbył się w gminie Miastko, wędrowaliśmy trasą wyznaczoną przez Nadleśnictwo Miastko

Wspólnie z PTTK Słupsk, corocznie organizujemy w miesiącu wrześniu kolejny Zlot Szlakami Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”. Uczestnikami rajdu jest młodzież szkolna oraz dzieci

Park był współorganizatorem kilku konkursów przyrodniczych dla dzieci i młodzieży, ze szkół podstawowych. W marcu wspólnie ze Szkołą Podstawową nr 6 ze Słupska przygotowaliśmy konkurs pn „My i las”. Zaś dzieci z okolic Słupska, mogły sprawdzić swoją wiedzę przyrodniczą w konkursie przyrodniczym pn. „EKOLANDIA” organizowanym w Gminie Kobylnica. Dzieci miały okazję poznać formy ochrony przyrody w regionie słupskim.

W ramach naszych działań edukacyjnych nie zapomnieliśmy o dzieciach niepełnosprawnych. Od tego roku organizujemy dla nich wyjazdy terenowe, poprzedzone cyklem wykładów w sali edukacyjnej. Park jest również organizatorem cyklu wykładów o tematyce przyrodniczej dla 80 słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku z miasta Słupska i Ustki

W sali edukacyjnej przez cały rok prowadzone są zajęcia dla dzieci i młodzieży. Opracowane zostały interesujące scenariusze zajęć dla dzieci na różnym poziomie wiekowym, ze szczególnym uwzględnieniem najmłodszych. Na podstawie tych scenariuszy prowadzone są aktywne zajęcia. Dzieci uczą się poprzez zabawę, gry, ruch. Zajęcia w sali poprzedzone są często wycieczką terenową do Parku.

W bieżącym roku po raz pierwszy zorganizowana została wystawa grzybów, z cyklem kilkunastu szkoleń na temat rozpoznawania grzybów. W zorganizowaniu wystawy i w szkoleniu swoją pomoc zadeklarowała Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Słupsku, która przygotowała cykl szkoleń. Wystawę obejrzało ponad 500 osób, w większości dzieci i młodzież, nie zabrakło osób dorosłych, które chciały zobaczyć takie grzyby jak; rydz, konia czubajka czy zielona gąska.

2.2 Wydawnictwa

Wznowiony został nakład wydawnictwa p.n. „Rowerem po Parku Krajobrazowym Dolina Słupi” – cieszącego się dużą popularnością przewodnika po szlaku rowerowym doliną rzeki Słupi. Ponadto wznowiono nakłady trzech niewielkich folderów o rzekach, jeziorach lobeliowych i nietoperzach.

Jako nowe wydawnictwa zostały przygotowane folderki o rezerwach i pomnikach przyrody Parku Krajobrazowego Dolina Słupi.

Wydany został kalendarz na 2011 rok z mapą i treściami przyrodniczymi.

2.3 Wersja angielska prezentacji multimedialnych

Na nowej sali w siedzibie Parku znajduje się ekran dotykowy z prezentacjami dotyczącymi walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Prezentacje te są w dwóch wersjach – dla dorosłych i dla dzieci. Przetłumaczenie na język angielski tych

prezentacji znacznie wzbogaciło ofertę edukacyjną, umożliwiając również obcokrajowcom odwiedzającym naszą salę zapoznanie się z walorami Parku.

2.4 Gadżety promocyjne

Gadżety typu długopisy, torby ekologiczne, kubki, długopisy itp. stanowią uzupełnienie prowadzonej działalności edukacyjnej i służą jako nagrody dla uczestników konkursów przyrodniczych, rajdów, akcji takich jak: Sprzątanie Świata, Grzybobranie, Dzień Ziemi, itp.

2.5 Banery tzw. rollup-y

Wykonano 8 sztuk banerów, służących do promocji walorów przyrodniczych na różnego typu warsztatach, konferencjach, seminariach, itp.

Efekt ekologiczny

Podstawowym efektem ekologicznym uzyskanym w wyniku realizacji tego zadania jest wzrost świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Zdobyta w ten sposób wiedza przyczyni się do zwiększenia aktywności i zaangażowania w działania na rzecz ochrony przyrody, uświadomi na potrzeby ochrony przyrody, jak również wskazuje społecznościom lokalnym na korzyści wynikające z posiadania dobrze zachowanego krajobrazu i przyrody.

Wydawnictwa Parku są jednym z narzędzi prowadzonej w różnorodnych formach edukacji ekologicznej, której celem jest - podobnie jak w przypadku konkursów i imprez - wzrost świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz dorosłych.

Nasze plenerowe imprezy organizowane od wielu lat cieszą się coraz większą popularnością. Wędrujemy już od dwudziestu lat i z każdym rokiem przybywa kolejna grupa uczestników, która chce z nami wędrować. Takie wędrowanie, to żywa lekcja przyrody, poznanie wszystkich form przyrody w naszym regionie.

Organizowane konkursy przyrodnicze są okazją do pogłębienia wiedzy przyrodniczej wśród dzieci i młodzieży z naszych szkół. Są rozszerzeniem programu nauczania na lekcjach przyrody oraz ciekawymi zajęciami bezpośrednio w terenie.

Liczne konkursy ekologiczne organizowane dla szkół różnych szczebli są stałym punktem programu działalności edukacyjnej Parku. Zajęcia przeprowadzane poza murami szkolnymi znacznie lepiej służą podnoszeniu świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży.

Zadanie 3. Stworzenie wortalu internetowego PZPK

W związku ze zmianami reorganizacyjnymi, jakie nastąpiły z dniem 1 lipca 2010 r – powstanie Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych (PZPK) tworzenie wortalu internetowego tylko dla PK Dolina Słupi zostało powstrzymane. W nowej sytuacji organizacyjnej celowym było stworzenie nowoczesnej strony internetowej PZPK wraz z ujednoczonymi stronami poszczególnych Parków wchodzących w skład Zespołu. Nowa strona umożliwia łatwe aktualizowanie czy też rozbudowywanie o nowe moduły.

Efekt ekologiczny

Nowa strona internetowa stanowi nowoczesną aplikację internetową opartą o najnowsze technologie, umożliwiające przekazywanie treści edukacyjnych w atrakcyjnej formie. Strona taka stanowić będzie nowoczesny instrument edukacji ekologicznej.

Zadanie 4. Czynna ochrona nietoperzy

W ramach czynnej ochrony nietoperzy prowadzonej od kilku już lat w roku 2010 zostały wykonane i rozwieszane nowe budki dla nietoperzy w ilości 40 szt (20 typu Issel, 20 szt typu angielskiego) Budki zostały rozwieszane wczesną wiosną w porozumieniu z Nadleśnictwem Bytów i Leśny Dwór.

W miesiącu lutym pracownicy Parku wspólnie ze studentami Uniwersytetu Gdańskiego pod kierunkiem dr Mateusza Ciechanowskiego przeprowadzili inwentaryzację zimowisk nietoperzy na terenie parku. Sprawdzane były piwnice , studnie i tunele . Łącznie sprawdzono około 30 stanowisk. W okresie letnim sprawdzane są skrzynki rozrodcze..

Efekt ekologiczny

Nowe budki lęgowe mają na celu zwiększenie ilości miejsc lęgowych, szczególnie w terenie, gdzie jest mało naturalnych schronień.

Prowadzony od kilku już lat letni i zimowy monitoring nietoperzy daje nam ogromną wiedzę o populacji nietoperzy w Parku, tendencjach, czynnych działaniach, jakie należy podjąć w celu jeszcze lepszej ochrony tych ssaków.

Zadanie 5. Zakup literatury fachowej, udział w konferencjach, szkoleniach

Pracownicy Parku podnosili swoje kwalifikacje uczestnicząc w konferencjach i szkoleniach, dotyczących m.in. edukacji ekologicznej. Udział w tego typu przedsięwzięciach pozwala na stałe poszerzanie wiedzy na temat ochrony przyrody, jak również zapoznanie się z doświadczeniami innych. Szkolenia dotyczyły także europejskich gatunków i siedlisk przyrodniczych.

Stale uzupełniana jest w literaturę fachową biblioteka zakładowa Parku.

Efekt ekologiczny

Realizacja tego zadania przyczynia się do podnoszenia kwalifikacji pracowników Parku.

Zadanie 6. Organizacja warsztatów ekologicznych Tarło 2010 oraz akcji Troć 2010

W dniach 17 – 28 listopada 2010r odbyła się kolejna edycja warsztatów tarliskowych, w których uczestniczyli studenci z kierunków rybackich z Olsztyna, Krakowa, Szczecina. Podczas warsztatów zostały policzone i pomierzone gniazda tarłowe, namierzone przy pomocy GPS i naniesione na mapy cyfrowe.

Warsztaty tarliskowe, mające formę aktywnych zajęć i pracy w terenie, poświęcone są badaniom przebiegu naturalnego tarła dużych salmonidów. W ich efekcie uzyskujemy wiedzę na temat miejsc wybieranych przez ryby do rozrodu, oceny wielkości gniazd i ilości ryb biorących udział w rozrodzie, warunków hydraulicznych panujących na tarliskach, termiki wody oraz - w miarę możliwości - ocenę intensywności i efektywności tarła w zależności od rodzaju podłoża (grubości frakcji żwiru). Zdobyta wiedza i doświadczenia wykorzystywane są m.in. do sporządzania szczegółowych map sytuacyjnych najważniejszych tarlisk oraz ochrony tych miejsc i biotopów, jak również przy projektowaniu sztucznych tarlisk. Studenci biorący udział w warsztatach pracowali pod okiem opiekunów z Parku.

Od października do grudnia trwała również akcja antyklusownicza związana z okresem ochronnym troci i łososi, w której czynnie uczestniczyli pracownicy Parku. Zdjęto kilkadziesiąt sieci klusowniczych.

Efekt ekologiczny

Podejmowane działania przyczyniają się do umożliwienia rybom wędrownym – trociom i łososiom dotarcie na tarliska, odbycie naturalnego tarła

Zadanie 8. Stworzenie podstaw geoportalu PZPK

Stworzenie podstaw geoportalu Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych.

Geoportal PZPK będzie jednym z pierwszych działających w województwie pomorskim. Zapewni on dostęp do danych przestrzennych zgromadzonych w systemie informacji o terenie Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych. W roku 2010 zostały stworzone podstawy GeoPortalu z takimi danymi jak: granice Parków; rezerwaty przyrody, obszary sieci Natura 2000 – w granicach Parków; szlaki i ścieżki przyrodnicze.

W roku 2011 jako praca własna pracowników informacje w geoportalu będą uzupełniane o zagospodarowanie przestrzenne, infrastrukturę edukacyjną i turystyczną, mapy historyczne, możliwe do udostępnienia inwentaryzacje przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe itp.

W ramach tego zadania zakupiono również 3 zestawy komputerowe

Efekt ekologiczny

Jednym z głównych efektów jaki uzyskano to usystematyzowanie i ujednoczenie rozproszonych danych w oddziałach PZPK i udostępnienie ich zainteresowanym w formie mapy interaktywnej. Dane zebrane i udostępnione jako geoportal są danymi przejrzystymi, łatwymi do wykorzystania, ogólnodostępnymi. Geoportal będzie sukcesywnie w następnych latach rozbudowywany.